ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2018, čj. MV-63912-5/VS-2018, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 8. 2018, čj. 15 A 16/2018-11,

takto:

I. Žalobci se neustanovuje zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

II. Kasační stížnost se zamítá.

III. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se u Krajského úřadu Moravskoslezského kraje (dále „správní orgán I. stupně“) domáhal povolení obnovy řízení ve věci opravy úmrtního listu své matky. Správní orgán I. stupně žalobcův návrh rozhodnutím ze dne 16. 5. 2018, čj. MSK 82062/2018, zamítl. Proti tomuto rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání, na základě něhož žalovaný shora označeným rozhodnutím změnil rozhodnutí správního orgánu I. stupně tak, že ve výroku uvedl odkaz na jiné zákonné ustanovení. Ostatní části výroku a odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. zůstaly beze změny.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou ze dne 26. 7. 2018 u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“). Městský soud usnesením specifikovaným v záhlaví věc postoupil Krajskému soudu v Ostravě s odůvodněním, že uvedený soud je místně příslušný k projednání věci, neboť v jeho obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni.
[3] Proti uvedenému usnesení městského soudu podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost a navrhl zrušení napadeného usnesení. Uvedl, že napadené usnesení je zcela zmatečné. Jedná se totiž o řízení podle § 76 - § 83 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „zákon o zvláštních řízeních soudních“).

[4] Součástí kasační stížnosti je i návrh na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zabýval těmito návrhy.

[5] Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu není v řízení o kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí, jímž nebylo rozhodnuto ve věci samé, poplatková povinnost vyžadována (srov. např. usnesení rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). S podáním kasační stížnosti proti usnesení městského soudu (vyslovujícím místní nepříslušnost) tak není spojena žádná poplatková povinnost, od níž by měl být žalobce osvobozován.

[6] V řízení o kasační stížnosti, která směřuje proti rozhodnutí upravujícímu vedení řízení, není podle bodu [29] výše citovaného usnesení sp. zn. 1 As 196/2014 vyžadováno ani povinné zastoupení stěžovatele advokátem podle § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“). Nejvyšší správní soud stěžovatele k doložení zastoupení ani nevyzýval. Zabýval se nicméně s ohledem na zákonné požadavky jinými okolnostmi, které by zastoupení stěžovatele advokátem mohly činit nezbytným. Za tímto účelem vyzval soud stěžovatele k vylíčení důvodů, proč považuje zastoupení advokátem v tomto řízení za nezbytné k ochraně svých práv. Stěžovatel na výzvu odpověděl v soudem stanovené lhůtě, nicméně k důvodům nezbytnosti ustanovení advokáta se nevyjádřil. Upozornil pouze na to, že mu advokát doposud ustanoven nebyl. Uvedl, že v dané věci nesmí správní orgán vůbec jednat a vydávat rozhodnutí, neboť ve věci je vedeno dosud neskončené řízení u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 39 L 55/2015.

[7] Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel tedy ani přes výzvu soudu neobjasnil, proč je nezbytné, aby mu pro řízení o kasační stížnosti směřující proti procesnímu rozhodnutí městského soudu (o místní nepříslušnosti) Nejvyšší správní soud ustanovil advokáta. Nejvyšší správní soud má přitom za to, že předmětem řízení o kasační stížnosti je otázka takové povahy, že k ochraně práv stěžovatele není advokáta nezbytně třeba, což je jednou z nutných podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů v řízení o kasační stížnosti dle § 35 odst. 9 s. ř. s. Ostatně argumenty (byť stručné), proč s napadeným usnesením městského soudu nesouhlasí, stěžovatel uvedl v kasační stížnosti i v doplňujícím podání k výzvě soudu. Jak již soud přitom výše zdůraznil, zastoupení advokátem v tomto druhu řízení není zákonnou podmínkou. Z výše uvedených důvodů proto soud stěžovateli advokáta pro řízení o kasační stížnosti neustanovil.

[8] Jak již bylo výše uvedeno, v dané věci se jedná o kasační stížnost proti usnesení městského soudu, který věc postoupil k projednání a rozhodnutí jinému krajskému soudu.

Stěžovatel své argumenty proti závěrům městského soudu předestřel (stručně, nicméně jasně) jak v samotné kasační stížnosti, tak i v doplňujícím podání zaslaném k výzvě soudu. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatel vystupoval před tímto soudem v řadě řízení. Z poslední doby lze zmínit např. řízení vedené u zdejšího soudu ve věci sp. zn. 7 As 250/2018, v rámci něhož byl již seznámen s tím, že zastoupení advokátem není v případě přezkumu procesních rozhodnutí podmínkou projednání kasační stížnosti, přičemž stejně jako v řadě jiných svých řízení vedených před Nejvyšším správním soudem si stěžovatel ani zde sám zástupce nezvolil. Za těchto okolností není na místě nechávat stěžovateli další prostor pro případnou volbu zástupce pro řízení o této kasační stížnosti, a Nejvyšší správní soud proto přistoupil k samotnému posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Zkoumal též, zda napadené usnesení městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnosti není důvodná.

[9] Stěžovatel brojí proti usnesení městského soudu s poukazem na to, že se jedná o řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních, přičemž v dané věci nesmí správní orgán vůbec jednat a vydávat rozhodnutí, neboť ve věci je vedeno dosud neskončené řízení u Okresního soudu v Karviné, sp. zn. 39 L 55/2015.

[10] Žalovaný k otázce místní příslušnosti soudu ve vyjádření k podané kasační stížnosti toliko uvedl, že nikterak nerozporuje usnesení městského soudu o postoupení věci ke Krajskému soudu v Ostravě, neboť je to dle jeho názoru v souladu s § 7 odst. 2 s. ř. s.

[11] Zdejší soud opakovaně judikoval, že dříve, než správní soud může posuzovat místní příslušnost, musí vyřešit otázku, zdali mají správní soudy ve věci pravomoc rozhodovat (srov. rozsudek ze dne 21. 2. 2013, čj. 6 Ads 164/2012-31, č. 2853/2013 Sb. NSS). Vyřešení pravomoci soudu totiž musí vždy předcházet otázce příslušnosti, neboť pokud není pravomoc dána, je otázka příslušnosti bezpředmětná. Nejvyšší správní soud přitom také již dříve uvedl, že „*otázku pravomoci si musí posoudit soud, kterému je podání adresováno, neboť právě na něj se navrhovatel obrací*“ (rozsudek ze dne 26. 11. 2015, čj. 9 As 207/2015-46).

[12] Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zabýval otázkou, zdali je v této věci dána správním soudům pravomoc rozhodovat. Pokud by tomu tak nebylo, nemohl by městský soud věc usnesením postoupit Krajskému soudu v Ostravě na základě posouzení místní příslušnosti, ale naopak by musel postupovat podle § 46 odst. 2 s. ř. s. a žalobu odmítnout.

[13] Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že je usnesení městského soudu zcela zmatečné, neboť se podle něj jedná o řízení podle zákona o zvláštních řízeních soudních, z podkladů doložených stěžovatelem v řízení před krajským soudem i Nejvyšším správním soudem tato skutečnost nevyplývá. Stěžovatel namítá, že správní orgány nemohly ve věci rozhodovat, neboť ve věci zahájil řízení Okresní soud v Karviné, který vydal usnesení ze dne 12. 6. 2015, čj. 39 L 55/2015-5. Uvedené řízení a rozhodnutí se však týká udělení souhlasu s převzetím B. M. (matky stěžovatele) do zdravotního ústavu. Dané řízení před okresním soudem se tedy skutečně řídilo zákonem o zvláštních řízeních soudních, avšak toto řízení má odlišný předmět od předmětu stěžovatelovy žaloby podané k městskému soudu. Žaloba směřovala proti rozhodnutí žalovaného, kterým nebyla povolena obnova

řízení ve věci opravy úmrtního listu dle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Povaha řízení o opravě úmrtního listu je ze své povahy odlišná od řízení, na které stěžovatel upozorňuje. Ostatně shora již zmíněná věc stěžovatele vedená u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 250/2018 se týkala právě jeho žaloby proti rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti o opravu úmrtního listu jeho matky. V uvedené věci správní soudy svoji pravomoc nepopřely a zdejší soud k tomu neshledal důvod ani v nyní projednávané věci.

[14] K výše uvedenému lze ještě dodat, že stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil fakticky shodné námitky jako v podané žalobě. Tyto námitky se tedy zjevně ani netýkají pravomoci správních soudů, jako spíše představují argumenty, proč by podle stěžovatele rozhodnutí žalovaného mělo být zrušeno. To už je ovšem otázka případného věcného přezkumu napadeného rozhodnutí (resp. posouzení možných vad řízení, které předcházelo vydání rozhodnutí) a nikoliv otázka pravomoci či dokonce místní příslušnosti soudu, kterou se městský soud v napadeném usnesení zabýval. Lze tedy uzavřít, že v dané věci se nejednalo o situaci, kdy by bylo zjevné, že zde není dána pravomoc správních soudů. Naopak lze poukázat na to, že stěžovatel žalobou napadá rozhodnutí žalovaného ústředního správního orgánu ve věci, která spadá do oblasti matrik.

[15] Následně tedy Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení otázky samotné místní příslušnosti. Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. je k řízení před správními soudy místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.

[16] Nejvyšší správní soud se v dané věci ztotožnil se závěry městského soudu, který zde správně aplikoval citované ustanovení, z něhož plynou pravidla pro určení místní příslušnosti správního soudu. V dané věci není sporu o tom, že správní orgán, který zde vydal rozhodnutí v prvním stupni (Krajský úřad Moravskoslezského kraje) sídlí v obvodu Krajského soudu v Ostravě a nikoliv Městského soudu v Praze. Městský soud tedy postupoval v souladu se zákonem, pokud věc postoupil soudu místně příslušnému.

[17] Nejvyšší správní soud tedy s ohledem na výše uvedené kasační stížnost proti shora označenému usnesení městského soudu zamítl.

[18] Stěžovateli nepřísluší náhrada nákladů řízení, neboť v této věci neměl úspěch, a to ani částečný. Naopak žalovanému, který ve věci úspěch měl, by náhrada nákladů příslušela, avšak nepřiznává se mu z toho důvodu, že mu nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. listopadu 2018

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu